

Léčba závislosti na nikotinových sáčkách u dětí a dospívajících – dvě kazuistická sdělení

MUDr. Lenka Štěpánková, Ph.D.

Centrum pro závislé na tabáku 3. interní kliniky VFN a 1. LF UK, Praha

Užívání nikotinových sáčků mezi dětmi i dospívajícími je v posledních několika letech bohužel velmi častým fenoménem. Dosud si nikotinové sáčky dokonce mohly děti i dospívající bez zákonného omezení samy zakoupit. Jejich užívání je velmi nenápadné a pro rodiče, učitele i lékaře těžko identifikovatelné, což dále přispělo k jejich rozšíření. Níže popisujeme dvě rozdílné kazuistiky, které se pohybují na opačných stranách spektra, většina případů neprobíhá ani tak dramaticky jako v kazuistice první, ani však tak bezproblémově a hladce jako v kazuistice druhé.

Klíčová slova: závislost, nikotinové sáčky, léčba.

Treatment of nicotine pouches addiction in children and adolescents – two case reports

The use of nicotine pouches among children and adolescents has unfortunately become a very common phenomenon in the last few years. Until now, children and teenagers could even purchase nicotine pouches themselves without legal restrictions. Their use is very inconspicuous and difficult for parents, teachers and doctors to identify, which further contributed to their spread. Below I want to demonstrate two different case studies that show opposite sides of the spectrum: Most cases do not proceed as dramatically as the first case study describes, nor as smoothly as in the second case study.

Key words: addiction, nicotine pouches, treatment.

Úvod

Nikotinové sáčky (nicotine pouches) jsou malé balíčky obsahující celulózu, vodu, sůl a různé množství nikotinu, často s příchutí, která je činí pro uživatele atraktivnější. Vkládají se do úst, nejčastěji pod dolní či horní ret. Jejich užívání mezi dospělými, ale i dětmi a mládeží, se v posledních letech velmi rychle rozšiřuje (1). Následkem jejich užívání může dojít jak k akutní intoxikaci, tak k rozvoji závislosti na nikotinu.

Kazuistika 1

Chlapec, 14 let, přichází do Centra pro závislé na tabáku s otcem, který podepisuje informovaný souhlas.

Chlapec byl dosud fyzicky zdravý, porod normální, prodělal běžná dětská onemocnění. Kouření cigaret, alkoholu a jiných drog

chlapec neguje, v minulosti otec o žádném problému s návykovými látkami neví. Otec je úředník, matka v domácnosti, v minulosti byla léčena pro závislost na alkoholu. V posledních 2 letech je chlapec sledován pro dg. ADHD, ale žádné léky pravidelně neužívá.

Žák základní školy, prospěch lehce podprůměrný, ale ve škole dříve neměl vážnější problémy. V posledních měsících se prospěchově velmi zhoršil, při výuce je nesoustředěný, od učitelů přichází opakovaně upozornění na zhoršení prospěchu i chování. Hádá se často doma s otcem i matkou, rodiče mají pocit, že se jim v poslední době začaly ztrácet peníze. Při prohlídce jeho pokoje otec objevil pouzdro s nikotinovými sáčky o střední síle (8 mg nikotinu/sáček). Chlapec se přiznal, že je užívá již několik měsíců, aktuálně v dávce

10 i více ks denně. Na nátlak otce souhlasil, že se objedná ke konzultaci v Centru pro závislé na tabáku.

V úvodu společné konzultace a při odbírání anamnézy je chlapec nejprve zamlklý, více začne samostatně komunikovat až po odchodu otce do čekárny. Udává, že nikotinové sáčky nechce přestat používat, má pocit, že mu pomáhají soustředit se ve škole a že „mu chutnají, zvláště ty s příchutí coca-coly“. Na druhou stranu se mu nelíbí, že když se pokusil je omezit (z finančních důvodů, vydal na ně všechno kapesné), byl velmi podrážděný a naštvaný, špatně se soustředil, měl i několik epizod silnější úzkosti. Po delším motivačním a podpůrném rozhovoru si více uvědomil, že ho závislost na sáčkách omezuje a mohla by se i dále prohlubovat a souhlasí s léčbou.

MUDr. Lenka Štěpánková, Ph.D.

Centrum pro závislé na tabáku 3. interní kliniky VFN a 1. LF UK, Praha

Lenka.Stepankova@lf1.cuni.cz

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2023;24(2):105-106

Článek přijat redakcí: 17. 2. 2023

Článek přijat k publikaci: 28. 2. 2023